

Kurzus előadója: Prof. Kulcsár Szabó Ernő
Kurzus megnevezése: Irodalomelmélet 2
Kurzus megnevezése angolul: Literary Theory 2
Kurzus kódja: BBN-MIR-242 = BBN-MIR11-242
Oktató elérhetősége: email: ksze@t-online.hu honlap: http://www.aitk.hu fogadóóra: szerda 13.00-14.00
A kurzusvezetés nyelve(i): magyar A hozzászólás, vizsga nyelve(i): magyar, német Írásbeli dolgozat nyelvei: magyar, német, angol
A jegyszerzés módja(i): írásbeli teszt (a kötelező olvasmányok összességéből) - vagy szóbeli vizsga. A szóbeli vizsgára három tétel kidolgozásával lehet jelentkezni, melyek egyike képezi a vizsgabeszélgetés tárgyát.
Követelmények: A megadott szakirodalom meggyőző ismerete, önállóan választott vizsgatémák kidolgozása.
Kurzus leírása, tematikája: Az előadás áttekintést ad a klasszikus strukturalizmus utáni irodalomtudományi irányzatokról, azok diszciplínatörténeti összefüggéseiről, főbb irodalomszemléleti jellemzőiről és szövegértelmezési elveiről.
Kurzushoz tartozó kötelező irodalom: Antik poétika (Retorika és irodalom) Platón: <i>Politeia/Az állam</i> . Bp. Gondolat 1994. X. Könyv, 595a – 608b Platón: <i>Gorgiasz</i> . Bp.: Atlantisz 1998. 450a – 457d Arisztotelész: <i>Poétika (Matura Sorozat)</i> Bp, 1997. 1-6., 9., 19., 25-26. fejr.
Irodalom és pszichoanalízis Sigmund Freud: <i>Álomfejtés</i> . Bp.: Helikon 1985, 2003. 199-240. Terry Eagleton: <i>A fenomenológiától a pszichoanalízisig</i> . Bp. Helikon, 2000, 133-168.
Az új strukturalizmus és a szemiotika Roland Barthes: <i>A strukturalista aktivitás</i> . In: Bókay A. – Vilcsek B. (szerk.): <i>A modern irodalomtudomány kialakulása</i> . Bp. Osiris 1998/2001, 523-526. Roland Barthes: <i>S/Z</i> . Bp.: Osiris 1997, 13-23. Michael Riffaterre: <i>Költői struktúrák leírása: Baudelaire "A macskák" című költeményének megközelítése</i> . In: Bókay – Vilcsek (szerk.): <i>A modern irodalomtudomány kialakulása</i> . Bp. Osiris 1998/2001, 606-624. Paul de Man: <i>Szemiotika és retorika</i> . In: <i>Uő.: Az olvasás allegóriái</i> . Szeged: Ictus – JATE 1999, 13-34.
A hermeneutika Hans-Georg Gadamer: <i>Szöveg és interpretáció</i> . In: Bacsó B. (szerk.): <i>Szöveg és interpretáció</i> . Bp.: Cserépfalvi 1991, 17-43. T. Eagleton: <i>Fenomenológia, hermeneutika, recepcióelmélet</i> . In: <i>Uő.: A fenomenológiától a pszichoanalízisig</i> 53-82.
Recepció- és hatáselemélet Hans Robert Jauss: <i>Recepcióelmélet – esztétikai tapasztalat – irodalmi hermeneutika</i> . Bp.: Osiris 1997, 9-85. Wolfgang Iser: <i>Az irodalom funkciótörténeti szövegmodellje</i> . In: Dobos I. (szerk.):

Olvasáselméletek. Debrecen: Kossuth Egyetemi Kiadó 2001, 153-182.

Az intertextualitás

Michail Bahtyin: A szó a költészetben és a prózában. In: Bahtyin: A szó esztétikája. Bp.: Gondolat 1976, 173-216.

Julia Kristeva: *A szó, a párbeszéd és a regény. Helikon 1968/1.*

Lucien Dällenbach: Intertextus és autotextus. Helikon 1996/2. 51–66.

Michael Riffaterre: Az intertextus nyoma. Helikon 1996/2. 67–81.

Julia Kristeva: A szövegstrukturálás problémái. Helikon 1996/ 1-2.

Az irodalom mint médium

Hans-Georg Gadamer: *A nyelv médiuma és spekulatív struktúrája. In: Gadamer: Igazság és módszer. Bp.: Osiris 2003, 504-523.*

Paul de Man: Ellenzegülés az elméletnek. In: Bacsó B. (szerk.): Szöveg és interpretáció 97-114.

Kulcsár-Szabó Zoltán: A közvetlenség visszatérése? Materialitás és medialitás az irodalmi kommunikációban, in: Kulcsár Szabó Ernő – Szirák Péter (szerk.): Történelem, kultúra, medialitás. Bp.: Balassi, 2003, 272-307.

A dekonstrukció

Jacques Derrida: Grammatológia. Szombathely 1991, 21-51.

Paul de Man: *Az önéletrajz mint arcrongálás, Pompeji, 1997/2-3., 93-107.*

Paul de Man: Olvasás és történelem. Bp.: Osiris 2002, 369-394.

A diszkurzuselemzés

Michel Foucault: *A szavak és a dolgok. Bp.: Osiris, 2000, 9-20., ill.: 35-43, és 69-78.*

Foucault, "A diszkurzus rendje", Holmi, 1991/7., ill.: Foucault: A fantasztikus könyvtár. Bp.: Pallas/Attraktor 1998, 50-74.

Az irodalomtörténet-írás hermeneutika és újhistorizmus között

Hans-Georg Gadamer: *A megértés történetiségének hermeneutikai élvvé emelése. In: Uő.: Igazság és módszer. Bp. Osiris 2003, 299-343.*

Hans Robert Jauß: Recepcióelmélet – esztétikai tapasztalat – irodalmi hermeneutika. 36-84.

Louis A. Montrose: A reneszánsz mint hivatás. A kultúra poétikája és politikája, Helikon, 1988/1–2, 110–132.

Stephen Greenblatt: Shakespeare és az ördögűzők, Helikon, 1988/1–2, 85–109.

Gender Studies: feminizmus és irodalomtudomány

Judith Butler: *Problémás nem. Bp.: Balassi 2007, 39-89.*

Judith Butler: Bevezetés. In: Jelentős testek: A „szexus” diszkurzív korlátairól. Bp.: Új Mandátum 2005, 11–35.

Judith Butler: *The Psychic Life of Power. Stanford UP 1997, Bevezetés*

Julia Kristeva: A szeretet eretnetikája [Hérétique de l'amour], Helikon, 1994/4, 491–509.

A kurzushoz tartozó ajánlott irodalom:

Az irodalomjegyzékben kurzívval szedett olvasmányok számítanak *kötelezőnek*, a továbbiak ajánlottak. (Ez utóbbiak nélkül azonban kevés az esély az egyes tételek sikeres kidolgozására.)

Megjegyzés: Az előadások szeptember 19-én kezdődnek.